

Podkopaný kraj nabídne první veřejně přístupnou břidlicovou štolu v Česku

Denik.cz, 13.5.2018

Do Raabovy štolý historického břidlicového dolu z 19. století vstoupí v sobotu 19. května i další návštěvníci. Poznají tak historii místa, které dříve sloužilo k těžbě pokrývačských břidlic v Nížkém Jeseníku.

„Návštěvníci se mohou z komentáře průvodce dozvědět informace o způsobech těžby břidlice a ve štolu mohou vidět typické prvky břidlicového podzemí jednotlivá patra dolu, zakládka, komín, slednou štolu a dobývací komoru. Seznámí se s technologií těžby břidlice v hlubinných dolech na konci 19. století,“ řekl místopředseda Spolku Zálužné Petr Zahnaš. Členové tohoto spolku také zajišťují prohlídky štolý pro veřejnost.

Raabova štolu na Vítkovsku spadá pod projekt Krajina břidlice, který se snaží zastřešit bohatství břidlicových dolů v oblasti Nížkého Jeseníku a Oderských vrchů.

BEZ NADŠENCŮ TO PŮJDE TĚŽKO

Právě nadšence pokládá ředitel Moravian-Silesian Tourismu David Karčmář za zásadní hybnou sílu při snahách o turistické využití podzemního dědictví.

„Pokud bude mít jejich projekt hlavu i patu a kraj ho shledá zajímavým a přínosným pro cestovních ruch, tak by byl sám proti sobě, kdyby nechtěl tyto aktivity podpořit,“ řekl David Karčmář.

Zastáncem využití podzemí v cestovním ruchu je i geomorfolog z Ostravské univerzity Jan Lenart, který ale vidí rezervy v ochraně podzemního dědictví. „Kdejaká tvrť a pozůstatek hradeb se chrání, ale doly ne, i když by z hlediska technologických postupů mohly být klidně technickými památkami. Většinou se chrání jen díky tomu, že v nich zimuje nějaký chráněný druh. Až v poslední době se o dolech začíná uvažovat jako o historickém dědictví,“ tvrdí Lenart.

Některá důlní díla potkalo zasypaní odbornou firmou, a jejich historická hodnota se tak ztratila. Někdy se ale zasypaní chopili i obyvatelé a z dolu si udělali skládku.

„Na Vítkovsku dříve některé šachty zasypani třeba materiálem ze zbouraných budov, takže tam dneska jsou vylité oleje. Je to prakticky skládku. Látky se možná dostávají do pitné vody a do studní tamních obyvatel,“ upozorňuje Jan Lenart.“

Svět může za kouzly podzemí jezdit k nám, tvrdí jeskyňář Jan Lenart

Jakožto geomorfolog se zabývá procesy na zemském povrchu, coby jeskyňář Jan Lenart objevuje v Beskydech tak trochu jiný svět, který nám všem leží pod nohama. „Vylezete z jeskyni, ujdete dvacet metrů a jste na stezce, kde je milion borůvkářů,“ říká Lenart. A právě to mu na skrytém podzemním světě připadá tak skvělé.

Před čtyřmi lety jste s kolegy našel v Beskydech jeskyni Mraznica. Jak hledáte jeskyně?

V místě skalnatého sesuvu dokážete v létě odhadnout, že by tam jeskyně mohly být. V zimě potom z jeskyně stoupá teplý vzduch, který se v ní přes léto nahromadil. Dostane se i přes suť, která vstup do ní třeba zakrývá, a rozpouští sních. Někdy můžete vidět, jak vychází ven v podobě páry. Místo si poznačíte a další léto tam zkusíte kopat. V Beskydech může najít jeskyni v podstatě každý.

Jak zjišťujete, že je sestup do jeskyně bezpečný?

Díváme se, jestli je jeskyně stabilní a zda stěny i strop tvoří pevná hornina. Když je kolem nás spousta suti, která se na dotyk hýbe, neměl by v člověku převážit objevitelský instinkt. Musíme rozeznat nebezpečí stejně jako lyžaři na lavinovém svahu. Existuje poučka: Neboj se říci „ne“. Není ostuda se vrátit.

Stal se vám už někdy vážnější úraz?

V Ondrášových dírách na Lysé hoře jsem uklouzl, spadl několik metrů dolů a podřel si záda. Znáám ale historiku o jeskyňáři, který šel sám v devadesátých letech v zimě na kontrolu netopýří populace. Došly mu zdroje světla, a ačkoliv byl už deset metrů pod vchodem do jeskyně, nedokázal najít cestu ven. Lidé ho na druhý den začali hledat a někdo se dovtípl, kam šel, protože se o tom náhodou zmínil. Našli ho podchlazeného ležet v jeskyni. Takže vždycky chodit ve dvou...

A před odchodem nejlépe někomu zavolat, že vcházíte do jeskyně a že se za určitou dobu ozvete. Ve tmě nemá smysl se pohybovat, protože můžete jednoduše spadnout do nějaké propasti. Jediná možnost je tak zůstat na místě a čekat. Do jeskyní ale chodí většinou vycvičení jeskyňáři a klidní lidé, takže nejsme zbrklí. V jeskyních člověk většinou vyhledává klid, je tam absolutní ticho.

Jaký jste měl pocit z absolutního ticha?

Je to tísnivý pocit. Slyšíte, jak vám hučí tělo, jak v něm proudí tekutiny, takové šumění. Můj mozek se vyděsil a na sekundu mě napadlo, že jsem třeba ohluchl. Ze strachu jsem se radši pohnul, abych nějaký zvuk udělal. Byl to zvláštní okamžik, který jsem zatím zažil jenom jednou v nejhlubší větvi Ondrášových děr asi čtyřicet metrů pod zemí.

Jaké vybavení si berete na výpravy do podzemí?

Máme jeskyňářský overal, pod ním ještě zateplovací vrstvu, dále přilbu, čelovku, záložní baterii, rukavice a obyčejné gumáky. Ty jsou nejlepší, protože mají dobrou protiskluzovou podrážku. Poté míváme s sebou i lana, speleoalpinistické vybavení a pomůcky pro lezení na lanech. A někdo si vezme třeba i kořalku na zahřátí. (směje se)

Kořalku?

Je to první pomoc, když potřebujete člověka trochu zahřát. Neopíjíme se, ale často dole nacházíme pozůstatky po někom jiném. Někdo tam třeba nechá vypitou flašku fernetu, a je tedy šance, že tam dotyční třeba i přespali. To já ale nechápu, protože prostředí dole je nepřátelské a jsem tam ostražitý.

Jak na vás pobyt v jeskyni působí?

Jeskyně mě psychicky vyčerpává, protože se neustále soustředím je tam tma, vlhko, vždy můžu někam špatně šlápnout. Většina lidí si první návštěvu jeskyně chválí jako parádní zážitek. Když ale odpoledne dorazí domů, jdou vyčerpaní spát, ačkoliv se toho fyzicky moc nedělo.

Co vás na objevování jeskyní tolik láká?

Láká mě jejich nepřístupnost a to, že můžu pořád něco objevovat i v jinak prozkoumané zemi. Jeskyně jsou pro mě také prostředkem výzkumu. Baví mě mapování a celkově pobyt v přírodě, zajímají mě sesuvy. Každý jeskyňář má ale jiný pohled na věc.

Kam do podzemí v zahraničí byste se chtěl ještě podívat?

Mám tipy na návštěvu důlních děl na Balkáně, kde jsou všechna opuštěná, zachovalá a nikdo se nesnaží je likvidovat jako u nás. Jsou tam prý třeba krápníky tvořené skapávající ropou. Ale spíše bych řekl, že svět může za kouzly podzemí jezdit k nám.

Hledal jste jeskyně i v Norsku. V čem to pro vás bylo jiné?

V pustině za hranicí polárního kruhu jsme mapovali krasové jeskyně vytvořené ledovcovou vodou, která do jeskyní vtékala otevřenými vchody i v podobě řek. Ale pravidelně by mě výpravy do pustiny nebavily chybělo by mi objevování něčeho v již zdokumentovaném světě. Tady vylezete z jeskyní, ujdete dvacet metrů a jste na stezce, kde je milion borůvkářů, houbařů a lidí s mobily v rukou, i když kousek od nich leží úplně neznámý svět.

JAN LENART - narodil se v roce 1985 v Ostravě, kde vystudoval environmentální geografii a ochranu a tvorbu krajiny.

Jako člen České speleologické společnosti zkoumá jeskyně, doly a další podzemní prostory.

Zároveň působí na Ostravské univerzitě, kde provádí výzkum a také přednáší.

Zdroj:

<https://www.denik.cz/cestovani/podkopany-kraj-nabidne-prvni-verejne-pristupnou-bridlicovou-stolu-v-cesku-20180513.html>